

Priporočila svetovne zdravstvene organizacije glede kajenja cigaret

Glede na izredno škodljivost kajenja cigaret za zdravje je potrebno, da vse države članice z ustreznimi zdravstvenimi organi začno z delom skupaj z vzgojnimi organi, strokovnimi zdravstvenimi združenji, prostovoljnimi društvi in drugimi. Priporočamo, da države članice določijo preventivne programe in ustanove stalen osrednji odbor ali drugačno telo, ki bo pripravilo posebne programe ter usklajevalo in nadzorovalo delo. Programe je treba primerno financirati ter poskrbeti za potrebne delavce in prostore. Med naglogami, ki se jih je treba lotiti, bi morale biti te:

1. Z zakonskimi predpisi naj se uredi, da bo vsebina katrana in nikotina navedena na cigaretnih zavojčkih in v oglasih, ravno tako pa tudi svarilo, da je kajenje cigaret za zdravje škodljivo.

2. Oglašanje in priporočanje cigaret naj se omeji in računa z možnostjo prepovedi.

3. Zdravstveni delavci bi morali:

— sami dajati zgled s tem, da ne kadijo, ter bolnike in njihove družine spodbujati, da opuste kajenje;

— odvracati mladino, da ne začne kaditi;

— s primernim filmskim gradivom, kjerkoli je le mogoče, opozarjati na hude posledice kajenja cigaret;

— zahtevati, da postane delo proti kajenju sestavni del vsakega zdravniškega in zdravstveno varstvenega programa, ter aktivno sodelovati pri zdravstveni vzgoji in podpirati ukrepe proti kajenju.

4. Zdravstveni oblastveni organi in zdravstvene organizacije bi morali podpirati delo, ki ima namen:

— preprečevati kajenje cigaret v bolnišnicah in drugih stacionarnih zdravstvenih zavodih;

— preprečevati kajenje na poliklinikah, v ambulantah, ordinacijah in posvetovalnicah;

— ustanovljati posvetovalnice za odvajanje kajenja v bolnišnicah in na oddelkih za zunanje bolnike;

— spodbujati vse zdravstvene delavce, da se vzdrže kajenja, posebno pa, da ne kade vpričo bolnikov ali mladih ljudi;

— preprečevati kajenje na javnih prostorih in javnih prevoznih sredstvih;

— čim pogosteje objavljati članke o škodljivosti kajenja za zdravje.

5. Medicinske fakultete in druge šole za zdravstvene delavce morajo poskrbeti, da bodo študentje popolnoma poučeni o nevarnostih kajenja za zdravje.

6. Zdravstvene oblasti naj sodelujejo s šolskimi oblastmi pri pripravah učnih načrtov in učnega gradiva o nevarnostih kajenja za zdravje, ker je to pomemben del zdravstvenovzgojnega programa na šolah, učiteljiščih, univerzah in drugih izobraževalnih zavodih.

7. Okrepiti je treba raziskave o uspešnosti zdravstvene vzgoje, ki je namenjena preprečevanju kajenja cigaret, sedanje metode pa bi morali bolj izkoristiti.

8. Nevarnosti kajenja bi morali vključiti kot poseben del v poklicno zdravstveno varstvo po tovarnah in drugih delovnih mestih.

9. Zdravstvene oblasti morajo sodelovati z drugimi vladnimi organi, z vojsko, s strokovnimi društvi zdravstvenih delavcev, prostovoljnimi zdravstvenimi društvi in drugimi organizacijami, kot so verska združenja, športni klubi, moški in ženski klubi ter sploh pri dejavnostih, ki hočejo poudarjati nevarnosti kajenja za zdravje.

10. Razpravljati bi bilo treba o tem, kako določiti najvišjo dopustno mejo za količino raznih sestavnih snovi v cigaretah.

SZO — XXIII. skupščina 1970

Kajenje in zdravje

Ugotovitve in priporočila

Prizadevanje, da bi zmanjšali kajenje cigaret z izdajanjem predpisov ljudem, ki sami tega nočejo, bi bilo brezplošno. Vsekakor pa bi imelo velik pomen narediti ustrezne korake, ki naj bi pri kadilcih pospeševali omejitve ali odvado kajenja, mlade ljudi pa pridobivali, da ne prično kaditi. Med te ukrepe nedvomno spada prizadevanje, da se ljudje dobro pouče o posledicah kajenja za zdravje, in pa preprečevanje vsakovrstnih reklam, ki spodbujajo k porabi tobaka.

* * *

Pljučni rak je pri nekadilcih redek. Dokaza, da kajenje cigaret močno poveča obolenja za pljučnim rakom, ni mogoče spodbiti. Zato je mogoče napovedati, da bi se po vsem svetu razširjena epidemija bolezni, ki dandanašnji mori stotisoče kadilcev vsako leto, zaustavila in pričela pojemati, če bi kajenje opustili ali če bi izdelovali cigarete, ki ne povzročajo nevarnosti raka.

* * *

Kajenje cigaret je najpomembnejši vzrok za nagnjenost h kroničnemu bronhitisu in emfizemu. Če bi kajenje cigaret opustili, bi s tem preprečili večino dolgotrajnih nezmožnosti za delo — kar ni samo mučno, temveč povzroča tudi veliko izgubo delovnega časa in storilnosti — ter prezgodnjih smrti zaradi teh bolezni pri mnogih tisočih mož in žena.

* * *

»Zdravniki bi morali v svojih ordinacijah vsaj:

1. pozanimati se pri vseh bolnikih glede njihovih kadilskih navad;
2. vsakega bolnika poučiti o nevarnostih, ki jih ima nadaljnje kajenje, in o koristih, ki jih prinaša opustitev;
3. strogo odsvetovati kajenje.

Ta minimalni program se da opravi z malo večjo izgubo časa, kot je običajna v ordinaciji. Za maksimalni uspeh mora zdravnik napraviti še več, aktivno mora pomagati kadilcu pri njegovem prizadevanju, da neha kaditi.«

* * *

Za povečanje dejavnosti zdravstvenih delavcev pri vzgajanju bolnikov je potrebno, da obsega njihovo šolanje tudi pouk o učinkih kajenja cigaret na zdravje. Še važnejše pa je, da se med mladimi zdravstvenimi delavci razvije čut skrbi in odgovornosti za vzgojo bolnikov, kolikšnega pomena je za preprečevanje bolezni, da ne kadimo.

* * *

Potrebno je nepretrgoma preiskovati učinke, ki jih imajo spremembe v sestavinah cigaret na zdravje. To je dolžnost zdravstvenih organov.

* * *

Reklamo za tobačne izdelke je treba ukinjati vsepovsod, ne samo na televiziji, radiu in v kinih. Prepovedi kajenja naj se širijo na vse javne prostore in prometna sredstva, posebej pomembno bo odpravljati kajenje na delovnih mestih.

Svetovna zdravstvena organizacija
XXIII. skupščina 1970

SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO PROTESTIRA PROTI REKLAMI ZA KAJENJE

Na opozorilo svojih članov o neprimerni reklami na RTV Ljubljana za ustnike s filtrom je Slovensko zdravniško društvo na uredništvo reklamnih oddaj pri RTV naslovalo naslednje pismo, ki ga tu v celoti objavljamo:

V reklamni televizijski oddaji dne 23. novembra 1970 ste predvajali reklamo za novi ustnik s filtrom, ki naj zagotavlja zdravju neškodljivo kajenje cigaret.

Dalje reklamira omenjeni ustnik »zdravnik«, ki je ob pregledu »kadilca« ugotovil, da so splošne in respiratorne težave bolnika izginile, brž ko je ta pričel uporabljati reklamirani ustnik.

Komisija za informacije Slovenskega zdravniškega društva je zavezana, da izrazi najostrejši protest zaradi takšne oblike reklamiranja, in poudarja zahtevo, da se omenjena reklama v prihodnosti ne ponavlja. Dalje komisija ponovno opozarja, da je potreben takojšnji razgovor med vodstvom Slovenskega zdravniškega društva in predstavniki RTV, to pa zaradi sprejetja sklepov, ki naj v prihodnosti preprečijo takšne reklamne spodrsrljaje.

Slovensko zdravniško društvo pričakuje, da bo vodstvo RTV pravilno tolmačilo opozorilo, ustrezno ukrepalo in komisijo za informacije obvestilo o zadevnih ukrepih.

Neprimernost in škodljivost omenjene in podobnih televizijskih reklam utemeljujemo z naslednjimi dejstvi:

1. Mnoge zdravstveno napredne države s sicer nenapredno družbeno ureditvijo so že prepovedale reklamiranje cigaret in ostalih tobačnih izdelkov, alkoholnih pijač in drugih zdravju škodljivih izdelkov in razvad.

Še več: na zavojčkih cigaret mora biti natisnjeno opozorilo o nevarnosti kajenja za zdravje.

Priporočanje cigaretnega ustnika posredno reklamira potrošnjo cigaret z nepreverenim zagotovitom, da filtrira zdravju škodljive sestavine cigaretnega dima.

Nerazumljivo je, čemu dopušča socialistična družba to, kar preprečujejo celo kapitalistične.

2. Povsem neprimerno je uporabljati ugled zdravniškega poklica za propagiranje kakršnihkoli proizvodov ali predmetov. V konkretnem primeru pa tem bolj, ker naj »zdravnik« priporoča kajenje, ki je, kot splošno vemo, zdravju škodljivo, bodisi s filtrom ali brez njega.

Dolžnost zdravnika je opozarjati na vse pojave, ki škodujejo zdravju naroda in družbe, in je zato zloraba avtoritete zdravniškega poklica za reklamiranje škodljivih razvad edinstveni dosežek naših reklamnih strokovnjakov, obenem pa priča o pomanjkanju posluha za dolžnosti, ki jih imajo javna občila v naši družbi.

Uredništvo RTV je odgovorilo, da protest v celoti jemlje na znanje, vendar želi pojasniti, da so film prejeli od naročnika za reklamo. Proizvod, ki ga film propagira, pa je madžarskega izvora.

Glede splošnega odnosa do objavljanja propagandnih sporočil za stvari, ki so zdravju neprimerne in škodljive, »pa ni ustreznih zakonskih določil in se kot medij ne morejo izolirati od splošnih tržnih odnosov na tem področju.«

Takšni akciji SZD se pridružujejo tudi druga strokovna društva zdravstvenih delavcev, ki pri svojem poklicnem delu sodelujejo pri skrbi za zdravljenje in ohranitev ljudskega zdravja.

Na podobne reklame v javnih obćilih, ki zasledujejo zgolj komercialni uspeh, čeprav na škodo človekovega zdravja, pa je treba opozarjati ter jih na ustreznih mestih kar najostreje obsoditi in primerno ukrepati.

N. J.

NI ODVEČ POUJARITI, DA BO SOŽITJE V SKUPINI ZDRAVSTVENIH DELAVCEV USPEŠNO SAMO TAKRAT, ČE SE BODO ČLANI BOLJ ZAVEDALI, DA OPRAVLJAJO NALOGE, A SE HKRATI MED SEBOJ DOPOLNJUJEJO, VSE MANJ PA MISLIJO, KDO JE KOMU PODREJEN.

(Iz razprave na 23. skupščini SZO v maju 1971.)